

ikke gøre det for Aktieselskaber alene, men for de større Forretninger. Thi af Aktieselskaber er der mange, der ikke ere store Forretninger, og der er ogsaa Virksomheder, som det slet ikke er rigtig at efterstræbe, fordi de ere aldeles ude af Stand til at vælte disse Skatter over paa deres Forretning. Jeg skal blot nævne den danske Nederivirksomhed. De danske Dampskibe, som paa det aabne Fragtmarked konkurrere med de udenlandske Dampskibe og som tilhøre Kjøbenhavnske og andre Dampskibsselskaber her i Landet, vilde, dersom man lagde dem i Næringsstat, ikke faa en Penny mere pr. Ton af deres Skibe ude i Verden, fordi Priserne der ikke rette sig efter, hvilke Skatter vi paalægge her hjemme, men efter hvad andre ville seje til. Derfor kan Aktieselskabers Stat let blive ganske uretfærdig, idet det ene Aktieselskab er i Stand til at vælte det over paa Forbrugerne, medens de andre ere nødsagede til at bære den selv. Jeg vil henstille til det Udvalg, som bliver nedsat om denne Sag, at tage under Overvejelse, om der ikke bør gøres noget til Beskyttelse for den mindre Handel og mindre Virksomhed over for den større Handelsvirksomhed, men vel at mærke uden Hensyn til, om den større Virksomhed drives af et Aktieselskab eller af en enkelt Mand. Paa den Maade kan der opnaas noget, men paa den anden Maade vil det blive en Slags Forsølgelse af Aktieselskaberne, som der absolut ikke er nogen Grund til. — Hvad Spørgsmaalet om Jagtprøver angaar, har det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) udtalt mine egne Tanker, og derefter har det ærede Medlem, som nu satte sig (S. Scavenius), nøjagtig udtalt det samme, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds sagde, saa der er ikke nogen Grund til, at sige det samme endnu en Gang, og jeg vil heller ikke bruge mange Ord. Man ønsker denne Reform; man tror, man kan komme frem ad den Vej, og der er da ingen Grund for nogen til at modsætte sig, at Haandværkerne blive fritagne for, at absolut ukyndige Personer drive de Haandværk, som der nu skal indføres Jagtprøver for. Thi det mener jeg i alt Fald vil kunne opnaas ved Jagtprøverne. I øvrigt ser jeg den væsentligste Betydning deri, at de betegne en Principforandring. Det er klart, at naar hidtil enhver har kunnet udøve en saadan Virksomhed, hvortil der fremtidig skal aflægges Prøve — lad den være nok saa moderat — saa er Duelighedsprøven en stor principiel Forstel i den Henseende. Jeg vil i øvrigt sige, at naar Læringsloven, saaledes som det almindelig udtales, kun virker

lidet tilfredsstillende, og naar det maa siges, at vore Jagtforeninger, selv om de i de senere Aar maasse have lagt noget mere Vægt paa Medlemmernes faglige Uddannelse, dog ikke have den faglige Uddannelse blandt deres væsentligste Formaal, saa tror jeg, at det kunde være ganske godt, om vi fik Prøver, som kunde udelukke de ganske udgytige fra at konkurrere paa Haandværkets Omraade. Jeg mener, at hvis man føler sig tiltalt af den Vej, vil det være muligt at gaa videre paa den, og skulde det virkelig vise sig, at man ikke havde noget Udbytte deraf, saa føler jeg mig temmelig sikker paa, at de Bestemmelser, der her foreligge, ikke ville kunne gøre nogen som helst Skade; nogen Nytte ville de dog vist kunne gøre, naar man betænkter, at Prøverne sandsynligvis dog i Reglen ville blive afslaget af den Lærling, der træder over til at blive Svend, saa vil der være et Maal at arbejde efter for Lærlingene, hvilket der nu ikke er, medmindre de foresatte sig at ville aflægge den frivillige Svendep prøve. Jeg havde i øvrigt for min Del gerne set, om Prøverne vare blevne saaledes, at der blev givet forskellige Vidnesbyrd, at der var en Klassifikation af Dygtighed foruden Udelukkelsen af den rene Udgytighed. Jeg synes ikke, at Lovforslaget, saaledes som det er affattet, aabner Afgang i saa Henseende til at gøre nogen Forstel. Det vil altsaa sige, at de, der bestaa Prøven, alle faa det samme Vidnesbyrd, medens jeg nok kunde ønske, at der blev en Mulighed for en Rækkestrid mellem de paagældende, saa at det ikke blot drejede sig om netop at slippe igennem. Smidlerittid er det en af de Ting, som man vil kunne komme til, hvis det Forsøg, som altsaa paatænkes i en saa besteden Skikkelse, maatte vise sig at svare til Forventningerne.

Jeg gaar derefter over til det Afsnit i Loven, som — det skal jeg ikke nægte — er det, der, naar Talen er om Haandværk og Industri, interesserer mig mest og dog maasse er det, der er blevet talt mindst om. Det er Afsnittet om Lav, Korporationer og Foreninger. Naar man skal karakterisere de Bestemmelser, som findes herom, kan man gøre det paa den Maade, at man siger, at de ere en nøje Afspjeling af, hvad der i andre Lande i Løbet af den sidste halve Snes Aar er tænkt og udtalt i den Henseende. Det er med Rette blevet fremhævet af den sidste ærede Taler og vel ogsaa af andre, at Storindustriens Konkurrence med Haandværket har bragt dette for en Del — heldigvis kun for en Del! — i en mindre gunstig Stilling. Derfor har Lovgivningens Bestemmelser i